

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

16^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΕΜΥ
με διεθνή συμμετοχή
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

www.epemy.gr

SCIENTIFIC CONFERENCE
ON THE MUSCULOSKELETAL HEALTH

3-6 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2024 Ξενοδοχείο Du Lac, ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

«Θεραπείες σε μικρά παιδιά με αυτοάνοσες παθήσεις»

Μαρία Τραχανά
Καθηγήτρια Παιδιατρικής-Παιδιατρικής Ρευματολογίας ΑΠΘ

Συχνότερα Παιδιατρικά Ρευματικά Νοσήματα

ΠΡΝ	Επίπτωση (παιδιά) / έτος
Νεανική Ιδιοπαθής Αρθρίτιδα	2-20 / 100.000
Νεανικές Συστηματικές Αγγειίτιδες (ΝΣΑ)	5 / 100.000
Νεανικός Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος	0,3-2,22 / 100.000
Νεανική Δερματομυοσίτιδα	0.2 - 1.7 / 100.000
Νεανικό Σκληρόδερμα	
-Τοπικό	2.7 / 100.000
-Συστηματικό	0.45 - 1.9 / 100.000

Groot N, et al. Ann Rheum Dis 2017
Sawhney S et al. Best Pract & Res Clin Rheumatol
2006

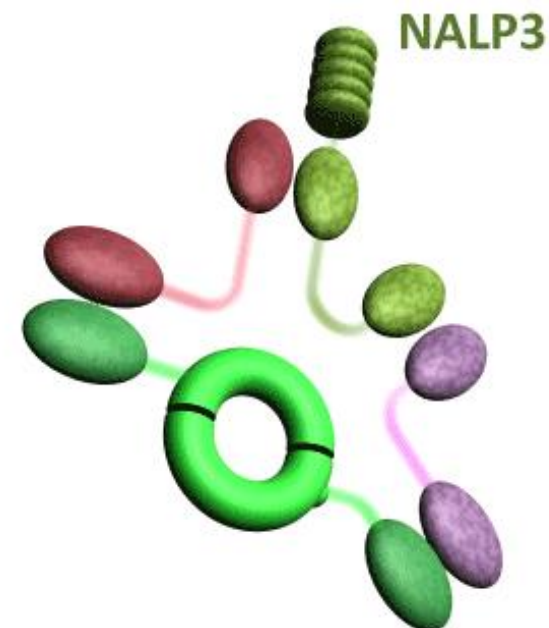
Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα

Φλεγμονοσωμοπάθειες

Κρυοπυρινοπάθειες ή σύνδρομα CAPS
(Cryopyrin Associated Periodic Syndromes)

Φλεγμονόσωμα: Μακρομοριακό
πρωτεϊνικό σύμπλεγμα που
προάγει την ενεργοποίηση
της IL-1 β

- FMF (Familial Mediterranean Fever)
- HIDS (Hyper IgD Syndrome ή Mevalonic Kinase Deficiency)
- Γενετικές παραλλαγές (μεταλλάξεις) στην αναδίπλωση κυτταρικών πρωτεϊνών που ενεργοποιούν τον NF κ B
- Σύνδρομο TRAPS (TNF- Receptor Associated Periodic Syndrome)
Dayer J-M Rheumatology 2003;
Denth JP et al. N Engl J Med 2006

Σύγχρονη αντιμετώπιση των Παιδιατρικών Ρευματικών Νοσημάτων

“Treat to Target” (T2T) : Κατευθυνόμενη, στοχευμένη...

αλλά ΚΑΙ εξατομικευμένη αντιμετώπιση

σύμφωνα με την (Ευφυή) Ιατρική Ακρίβειας

(Precision Me

Νεανική Ιδιοπαθής Αρθρίτιδα 2018: Βασικές αρχές στοχευμένης αντιμετώπισης

Treating juvenile idiopathic arthritis to target:
recommendations of an international task force

Angelo Ravelli,¹ Alessandro Consolaro,¹ Gerd Horneff,^{2,3} Ronald M Laxer,⁴
Daniel J Lovell,⁵ Nico M Wulfraat,⁶ Jonathan D Akikusa,⁷ Sulaiman M Al-Mayouf,⁸
Jordi Antón,⁹ Tadej Avčin,¹⁰ Roberta A Berard,¹¹ Michael W Beresford,¹²
Ruben Burgos-Vargas,¹³ Rolando Cimaz,¹⁴ Fabrizio De Benedetti,¹⁵
Erkan Demirkaya,¹¹ Dirk Foell,¹⁶ Yasuhiko Itoh,¹⁷ Pekka Lahdenne,¹⁸ Esi M Morgan,⁵
Pierre Quartier,¹⁹ Nicolino Ruperto,²⁰ Ricardo Russo,²¹ Claudia Saad-Magalhães,²²
Sujata Sawhney,²³ Christiaan Scott,²⁴ Susan Shenoi,²⁵ Joost F Swart,⁶ Yosef Uziel,^{26,27}
Sebastiaan J Vastert,⁶ Josef S Smolen²⁸

Έγκαιρη, επιθετική, στοχευμένη (T2T) & ασφαλής θεραπεία για:

- ✓ έλεγχο της ενεργότητας της νόσου & επίτευξη κλινικής ύφεσης εκτός αγωγής
- ✓ αποφυγή μακροχρόνιας χρήσης συστηματικών στεροειδών
- ✓ αποφυγή φαρμακοτοξικότητας / συννοσηρότητας
- ✓ πρόληψη των επιπλοκών/βλαβών
- ✓ απρόσκοπτη σωματική αύξηση, ψυχοκοινωνική ολοκλήρωση & κοινωνική συμμετοχή

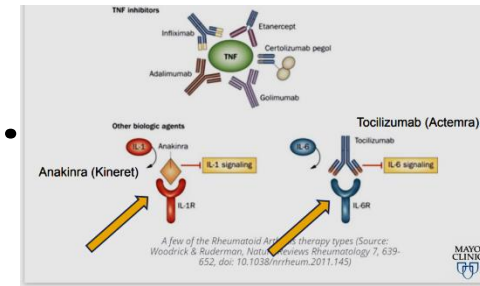
Στόχος:

στο 3μηνο $\geq 50\%$ βελτίωση ενεργότητας & στο 6μηνο επίτευξη
κλινικής ύφεσης

Τακτική αξιολόγηση ενεργότητας νόσου & π *Ravelli A et al: Ann Rheum Dis 2018*

διατήρηση στόχου

Βιολογικοί παράγοντες 2000.

✓ Έως τα τέλη του 20ου αιώνα, κύρια θεραπεία των ΠΡΝ:

στεροειδή & DMARDs - μεθοτρεξάτη, αζαθειοπρίνη, κυκλοσπορίνη, MMF, κολχικίνη...

Κλινική ύφεση ≤15% ασθενών, ενώ 50% ασθεν. διατηρούσε επίμονη ενεργότητα νόσου

✓ Τις τελευταίες δεκαετίες: η ↑ γνώση της λειτουργίας του Ανοσιακού Συστήματος (ΑΣ)

νέες

Τα τελευταία 24 χρόνια: «Βιολογικοί παράγοντες»

πρωτεΐνες /αντισώματα

που παράγονται μέσα σε βιολογικό σύστημα (όχι

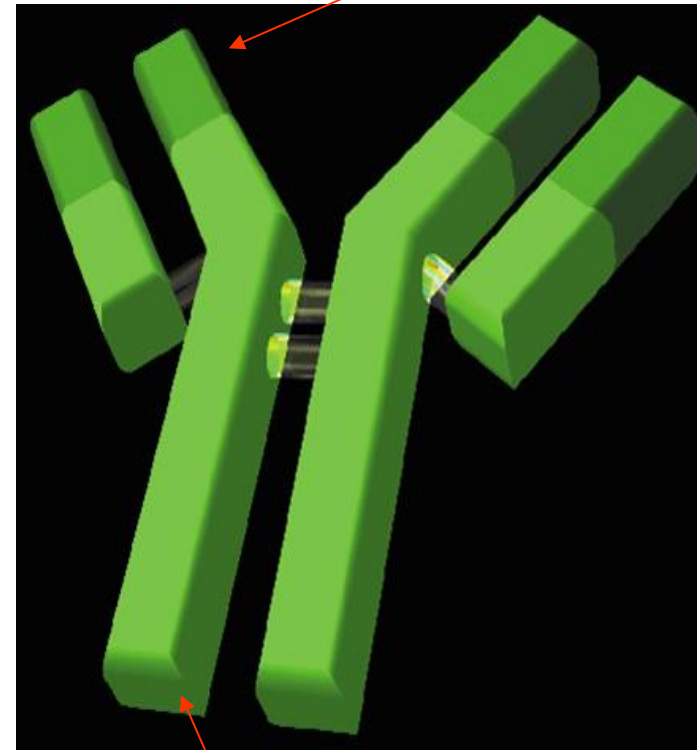
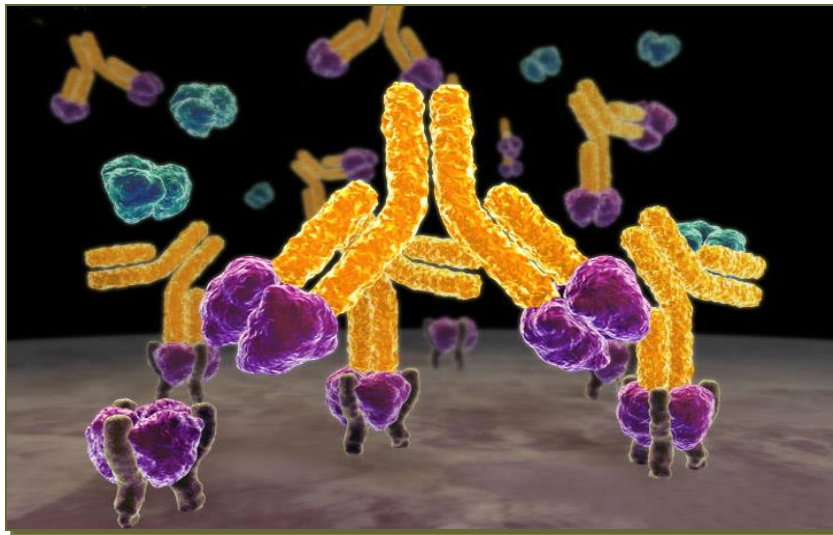
με χημική σύνθεση)

με στόχο ειδικά μόρια ή αλληλεπιδράσεις κυττάρων

σε

Infliximab: Χιμαιρικό μονοκλωνικό αντίσωμα που δεσμεύει τον TNFα (ενδοφλέβιο). Χρήση πάνω από 6 ετών

Περιοχή δέσμευσης από ποντίκι

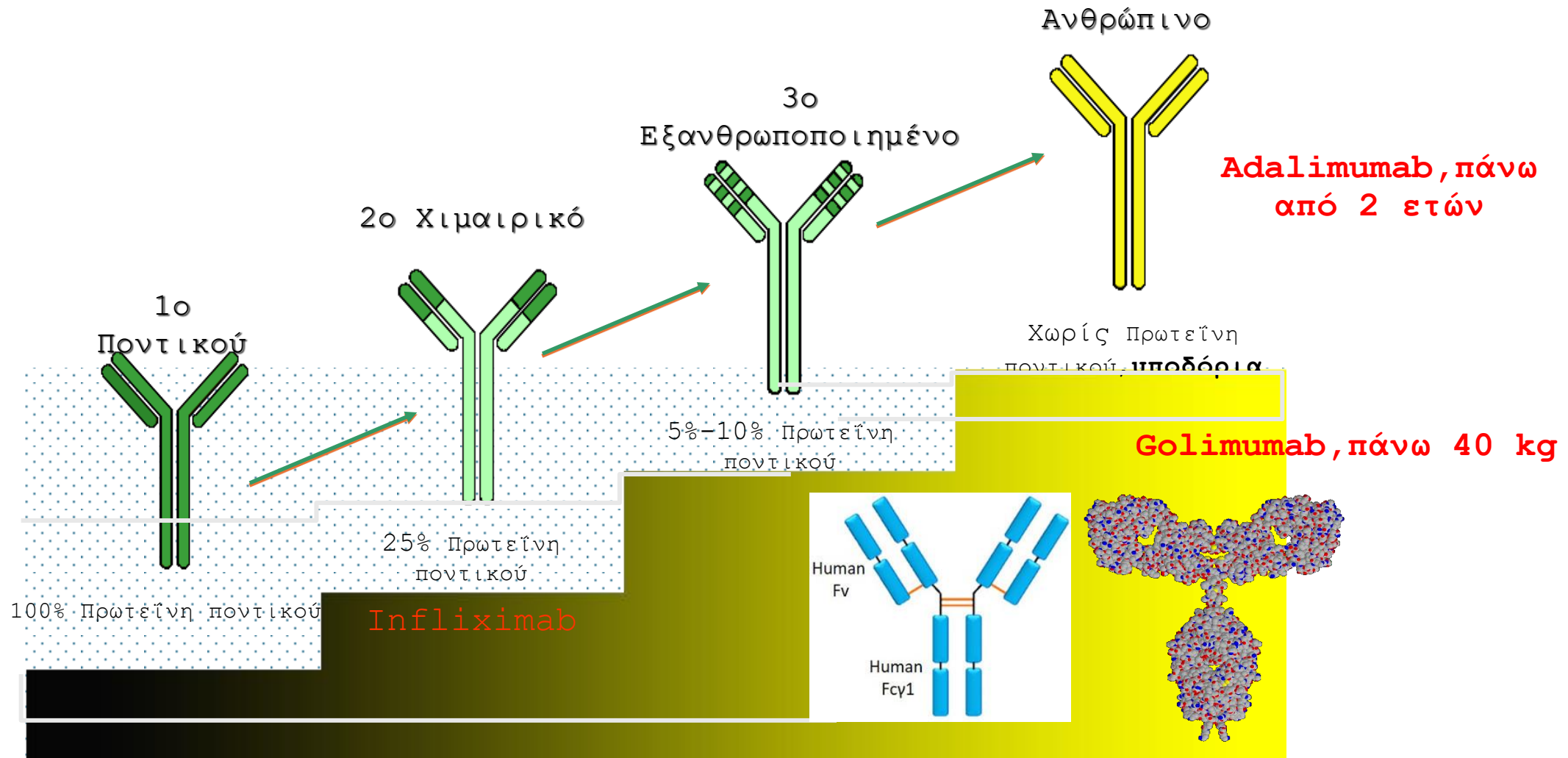
Ανθρώπινο IGg1

Scallon BJ et al.
Cytokine. 1995

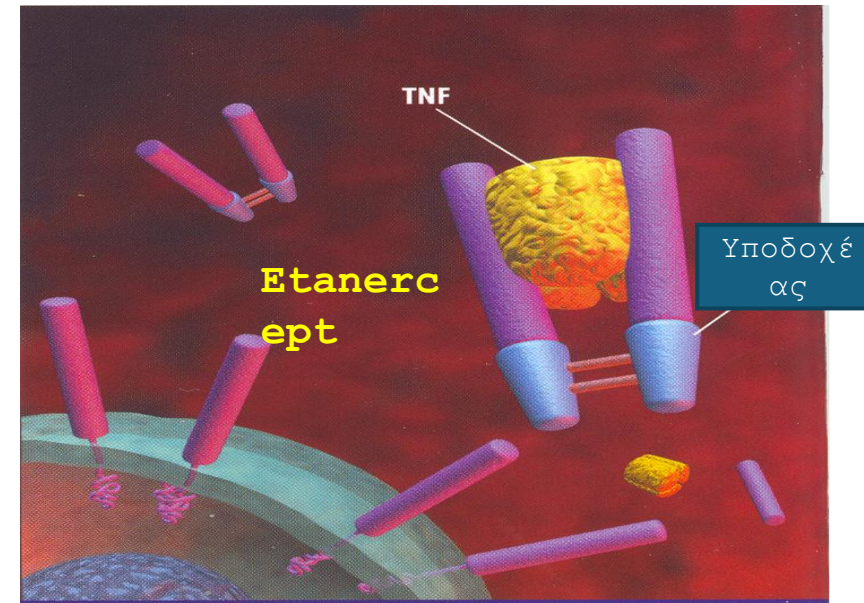
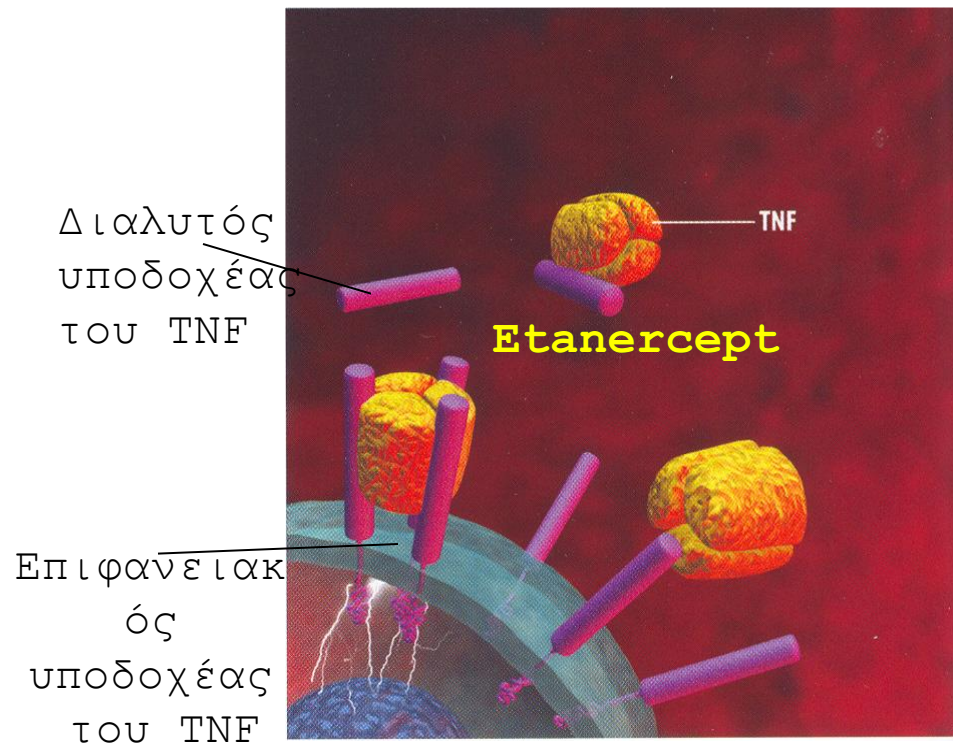
Αναστολή του TNFα

Ιστορική διαδρομή με μονοκλωνικά αντισώματα

Etanercept: διαλυτός υποδοχέας, αναστέλλει τον TNFα, ΥΔ, χρήση πάνω από 2 ετών

Ενεργοποίηση του κυττάρου

Ενδείξεις αντι-TNF παραγόντων (2^{ης} γραμμής φάρμακα)

1. Ανθεκτική ΝΙΑ (με παραμένουσα ενεργότητα νόσου)

στα καθιερωμένα DMARDS για ≥ 3 μηνών

- Πολυαρθρική (οροθετική ή οροαρνητική)
- Αρθρίτιδα που σχετίζεται με ενθεσίτιδα, Ψωριασική

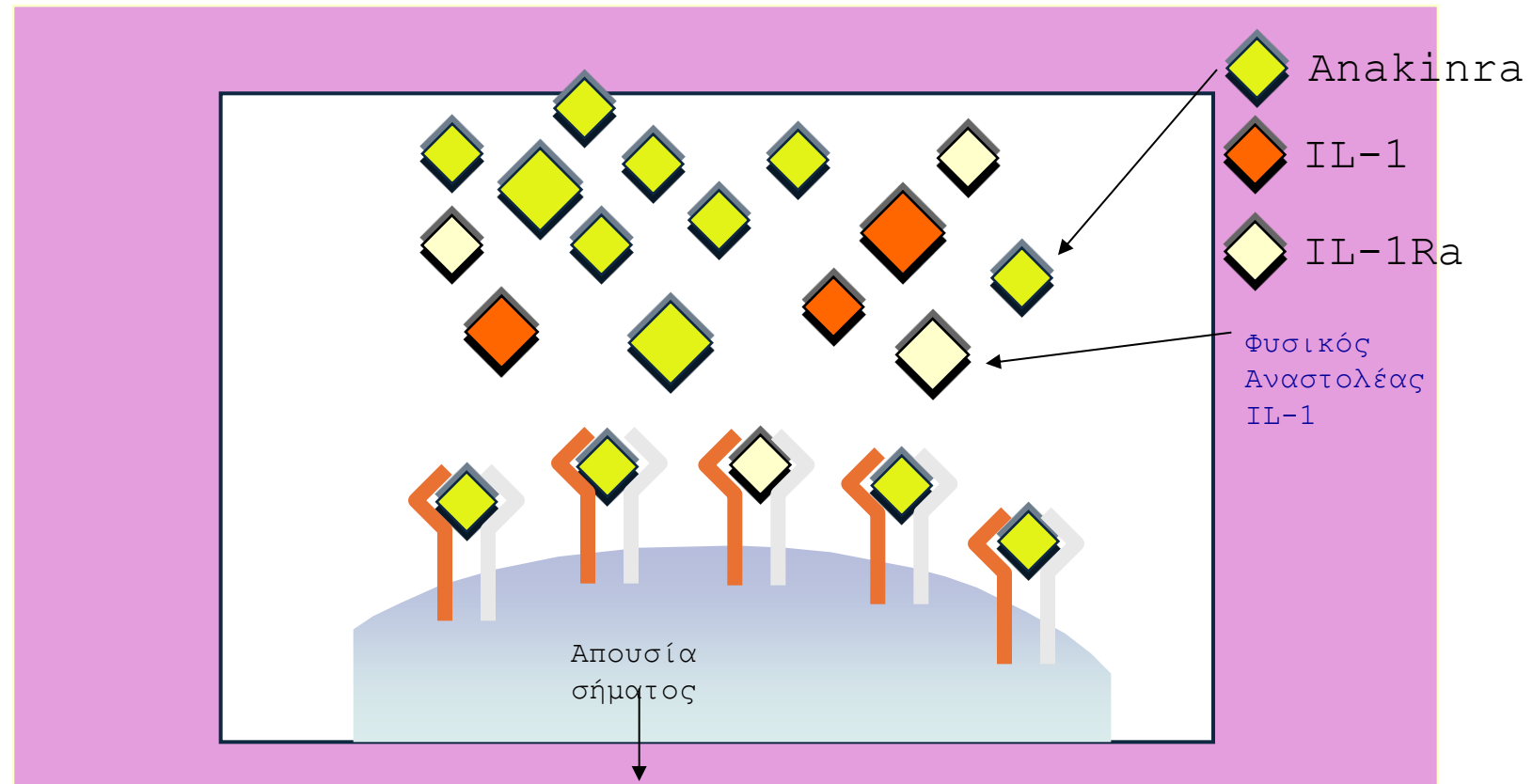
2. Ανθεκτική στη συμβατική θεραπεία ραγοειδίτιδα, Adalimumab

Εκτός παιδιατρικής ένδειξης:

Adalimumab: Ανθεκτική Αγγειίτιδα Takayasu, Ανθεκτική Χρόνια

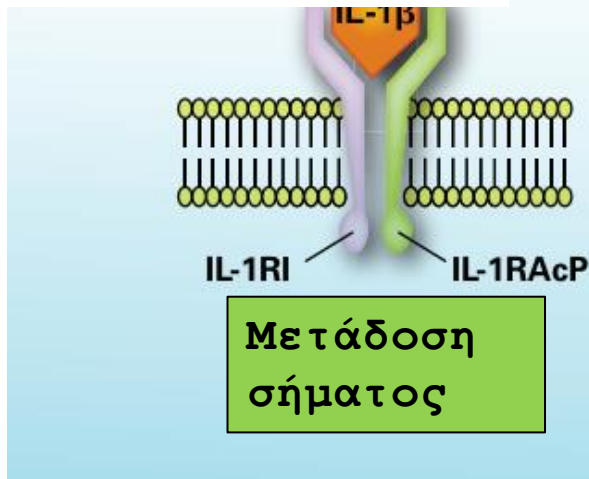
Υποτροπιάζουσα Πολυεστιακή Οστεομυελίτιδα

Ανακίνητα ανασυνδυασμένη πρωτεΐνη, ανταγωνιστής του υποδοχέα της IL-1α, ΥΔ, χρήση άνω των 6 μηνών

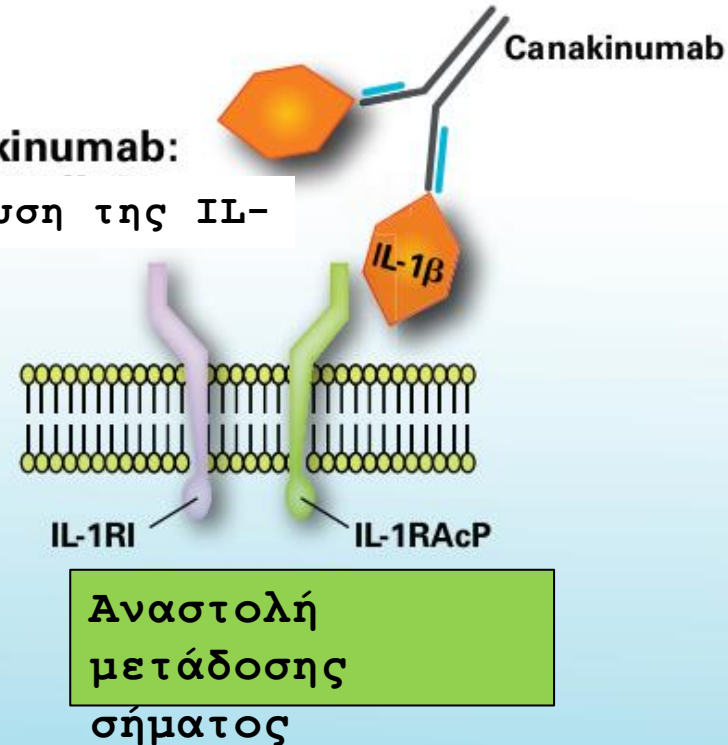

Canakinumab: Ανθρώπινο μονοκλωνικό αντίσωμα που δεσμεύει την IL1β, ΥΔ, χρήση άνω των 2 ετών

Φυσιολογική
σηματοδότηση
της IL-1β

Canakinumab:
Δέσμευση της IL-1β

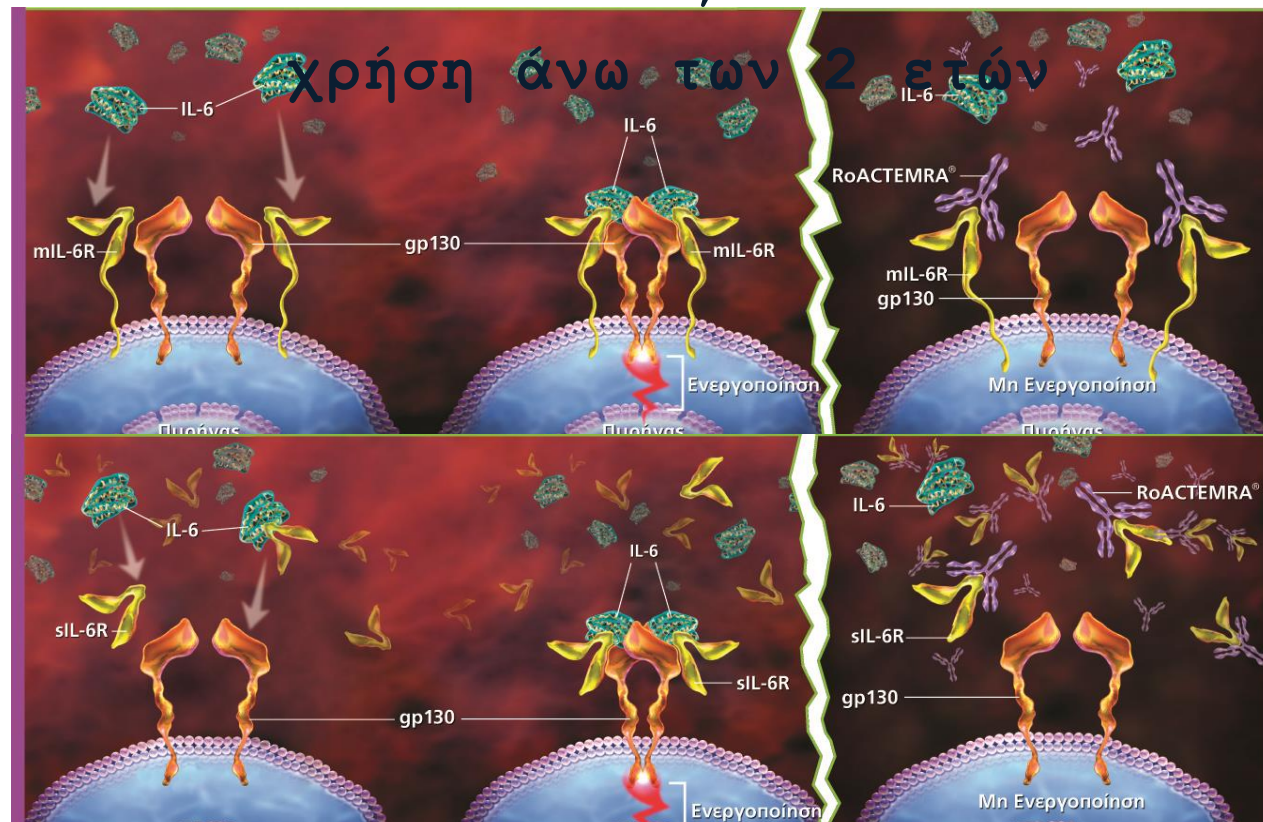
Αντι-IL1a, Αντι-IL1β: Συστηματική μορφή NIA

Αντι-IL1a, Αντι-IL1β: ανθεκτικές μορφές Οικογενούς Μεσογειακού Πυρετού

Αντι-IL1β: Κρυοπυρινοπάθειες, σ.TRAPS, σ.MVK

Tocilizumab: Ανθρώπινο μονοκλωνικό αντίσωμα που δεσμεύει τον υποδοχέα της IL6, ενδοφλέβιο ή ΥΔ,

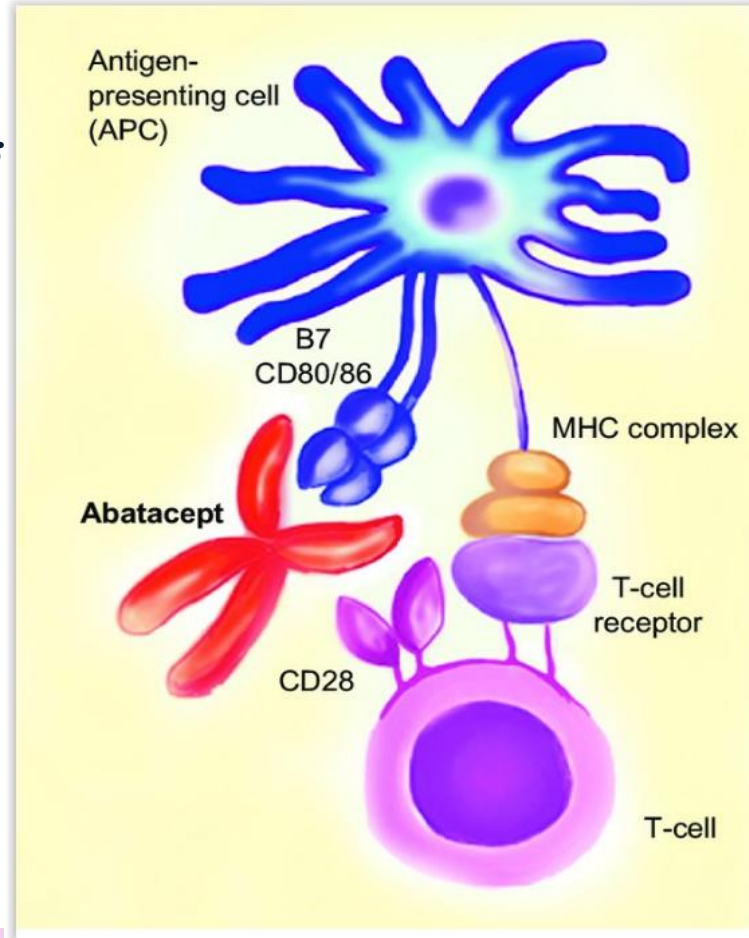

Αντι-IL6: Συστηματική & ανθεκτική Πολυαρθρική μορφή ΝΙΑ
Εκτός παιδιατρικής ένδειξης:
Ανθεκτική Αγγειίτιδα Takayasu
Ανθεκτική ραγοειδίτιδα?

Abatacept, CTLA-4Ig : ανασυνδυασμένη
πρωτεΐνη,
αναστολέας της συνδιέγερσης του T-

χρήσ

δοφλέβιο

CTLA-4Ig: Ανθεκτικές μορφές ΝΙΑ

Εκτός παιδιατρικής ένδειξης:

Ανθεκτική ραγοειδίτιδα?

Kremer JM. *J Clin Rheumatol* 2005

Συστάσεις Θεραπευτικών Σχημάτων

Arthritis Care & Research
Vol. 63, No. 4, April 2011, pp 465-482
DOI 10.1002/acr.20460
© 2011, American College of Rheumatology

SPECIAL ARTICLE

2011 American College of Rheumatology Recommendations for the Treatment of Juvenile Idiopathic Arthritis: Initiation and Safety Monitoring of Therapeutic Agents for the Treatment of Arthritis and Systemic Features

2013 Update of the 2011 American College of Rheumatology Recommendations for the Treatment of Juvenile Idiopathic Arthritis: Recommendations for the Medical Therapy of Children With Systemic Juvenile Idiopathic Arthritis and Tuberculosis Screening Among Children Receiving Biologic Medications

SARAH RINGOLD,¹ PAMELA F. WEISS,² TIMOTHY BEUKELMAN,³ ESI MORGAN DEWITT,⁴ NORMAN T. ILOWITE,⁵ YUKIKO KIMURA,⁶ RONALD M. LAXER,⁷ DANIEL J. LOVELL,⁸ PETER A. NIGROVIC,⁶ ANGELA BYUN ROBINSON,⁹ AND RICHARD K. VEHE¹⁰

MEDITERRANEAN JOURNAL
OF RHEUMATOLOGY
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ | 1
1
2015

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ REVIEW

Συστάσεις θεραπευτικών σχημάτων στις διάφορες μορφές της διαγνωσμένης Νεανικής Ιδιοπαθούς Αρθρίτιδας.

Φλωρεντία Κανακούδη-Τσακαλίδου, MD, PhD, Παυλένη Πρατσίδου-Γκέρτση, MD, PhD, Μαρία Τραχανά, MD, PhD

Α' Παιδιατρική Κλινική, Ιατρική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Arthritis Rheum
2013

Πέντε οι θεραπευτικές ομάδες ασθενών με ΝΙΑ

Ασθενείς με:

1. Ιστορικό αρθρίτιδας σε ≤ 4 αρθρώσεις (Ολιγοαρθρίτιδα)
2. Ιστορικό αρθρίτιδας σε ≥ 5 αρθρώσεις (Πολυαρθρίτιδα)
3. Ενεργό αρθρίτιδα των ιερολαγονίων
4. Συστηματική ΝΙΑ και ενεργείς συστηματικές εκδηλώσεις , διαφόρου βαθμού ενεργό αρθρίτιδα (No προσβεβλημένων αρθρώσεων: 0, 1-4, >4)
5. Συστηματική ΝΙΑ όπου προέχει η ενεργός αρθρίτιδα και απουσιάζουν οι συστηματικές εκδηλώσεις

Σύγχρονη θεραπεία 1^{ης} 2^{ης} & 3^{ης} θεραπευτικής ομάδας (ολιγο- ή πολυαρθρικής ή ενεργού ιερολαγονίτιδας)

1^ο βήμα:

Ενδαρθρικές τριαμσιολόνες

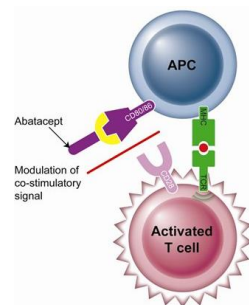
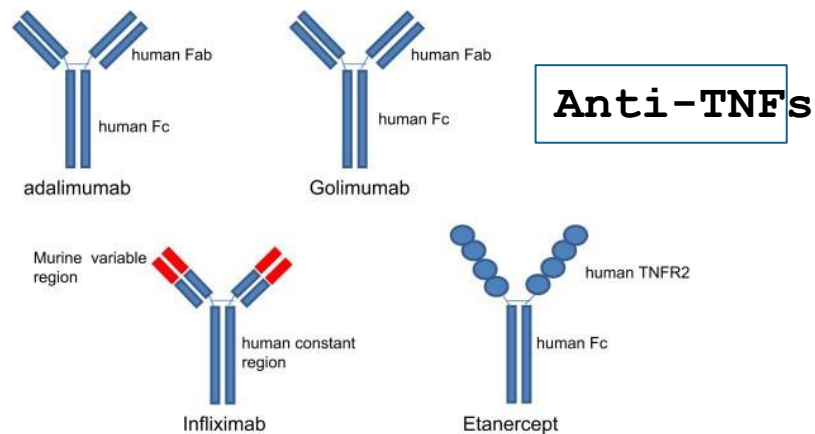
DMARDs: Μεθοτρεξάτη

(μόνη / ή συνδυασμό)

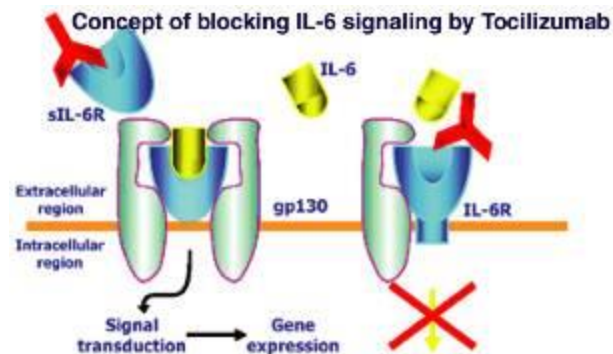
Σουλφασαλαζίνη

(σε Αρθρ.σχετιζ. με ενθεσίτιδα)

2^ο βήμα: bio-DMARDs

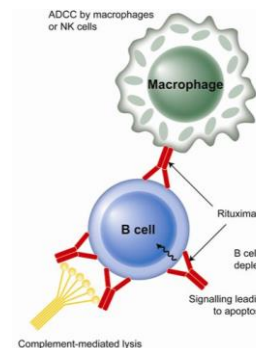
CTLA4

αντι-

IL-6

Arthritis Rheum
2013

Off label...

αντι-CD20

(Rituximab)

4^η & 5^η θεραπευτική

ομάδα:

Τρέχουσες συστάσεις για ασθενείς

Έναρξη: **με ΣΝΙΑ** ή με anti-IL-1 για 2-4 εβδομάδες ή με anti-IL-1 για ένα μήνα

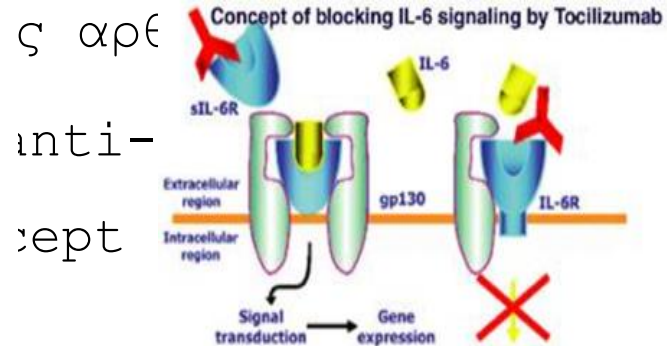
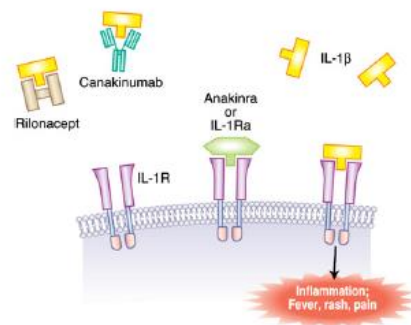
> 2-4 εβδομάδες: Σε απουσία απάντησης: συνθετικά ή βιολογικά DMARDs

1. εάν προέχουν οι συστηματικές εκδηλώσεις:

- Anti-IL-1 (Anti-IL-1 β , canakinumab) ή anti-IL-6

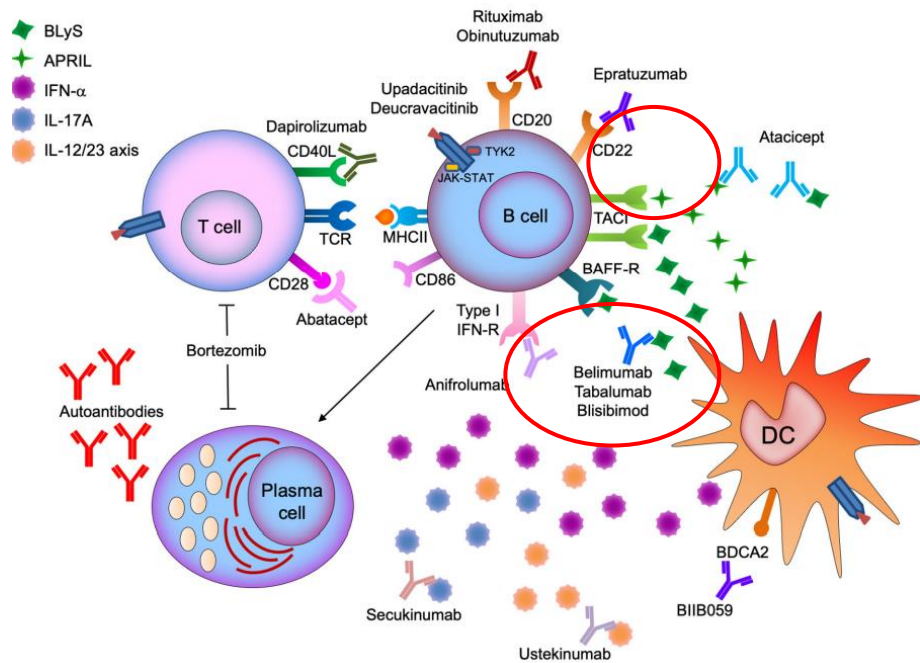
2. εάν

- σ
- Π

6, anti-TNF

Στοχευμένες Θεραπείες στο Συστηματικό Ερυθηματώδη Λύκο

Παρόμοιες συστάσεις με ενηλίκων-
πολλαπλοί στόχοι

A) Καταστολή φλεγμονής/ενεργότητας νόσου

B) Πρόληψη εξάρσεων

Γ) Πρόληψη ανάπτυξης βλαβών

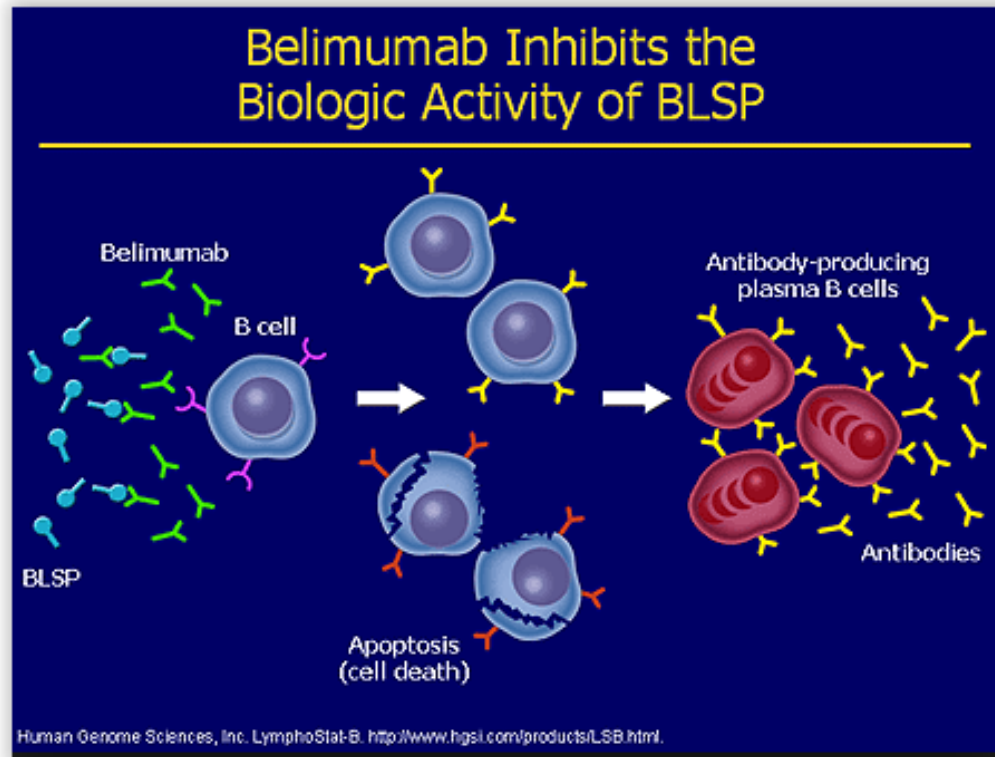
Δ) Μείωση ως και απουσία Ανεπιθύμητων
Ενεργειών

Ε) Ελάττωση συννοσηρότητας απότοκης
νόσου/θεραπείας

Θεραπευτικές επιλογές που βασίζονται σε ομόφωνες συστάσεις εμπειρογνωμόνων

- Ανάλογα με τη βαρύτητα και έκταση της προσβολής (συμμετοχή οργάνων & εργαλεία ενεργότητας νόσου πχ SELENA-SLEDAI...)
- Συννοσηρότητα: π.χ λοιμώξεις, υπερλιπιδαιμία, αντιφωσφολιπιδικό σύνδρομο
- Τοξικότητα φαρμάκων
- Ηλικία ασθενούς

Belimumab: Ανθρώπινο μονοκλωνικό αντίσωμα που δεσμεύει τον Blys (B-lymphocyte stimulator), ενδοφλέβιο ή ΥΔ, χρήση άνω των 6 ετών

Belimumab:

1^{ος} βιολογικός παράγων που έλαβε άδεια για τη θεραπεία ενηλίκων ασθενών με ενεργό αλλά μη νεφρικό και μη νευρο/ψυχιατρικό ΣΕΛ... αργότερα συμπεριέλαβε τη θεραπεία του νεανικού ΣΕΛ

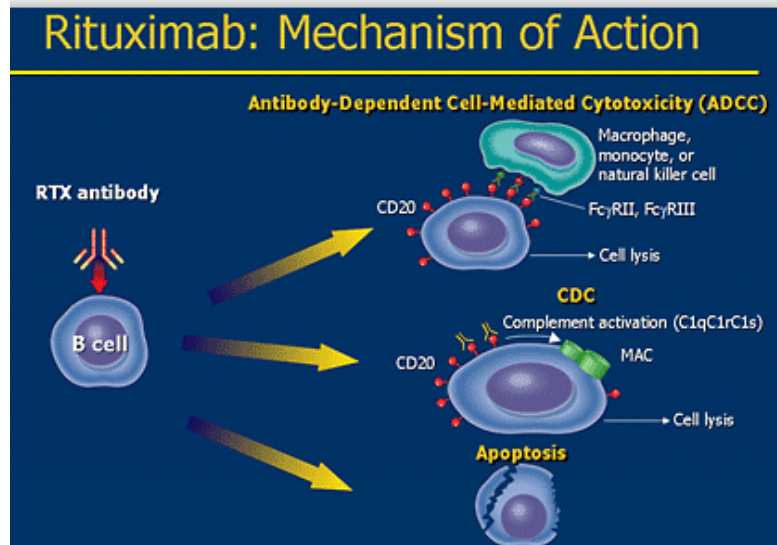
και πρόσφατα τη νεφρίτιδα ΣΕΛ

Belimumab: Βασικό ρόλο στην ομοιόσταση B κυττάρων, διαταράσσει την επιβίωσή τους

Stohl et al. Nat Biotechnology 2012

Rovin BH et al. Kidney Int. 2021

Rituximab: Χιμαϊρικό μονοκλωνικό αντίσωμα που δεσμεύει το CD20, ενδοφλέβιο, χρήση άνω των 2 ετών

Στόχος: Εξάλειψη Β-λεμφοκυττάρων

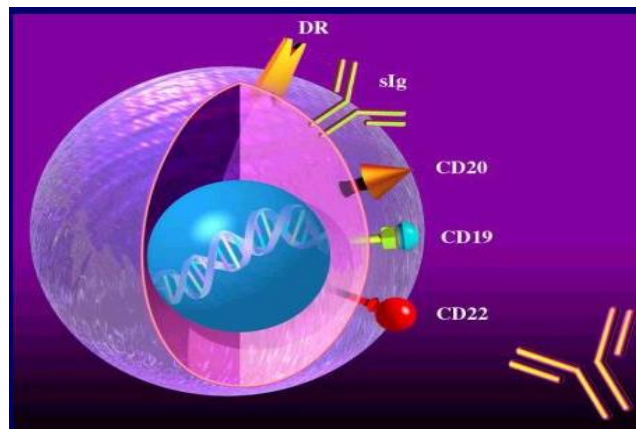
ANCA σχετιζόμενες αγγειίτιδες

Αντι-CD20: Ανθεκτικές μορφές

ΣΕΛ(αιματολογικής νόσου-σοβαρή αιμολυτική αναιμία ή θρομβοπενία-νεφρίτιδα,νευροψυχιατρικό ΣΕΛ & σοβαρή

πολυαρθρίτιδα

Νεανική Δερματομυοσίτιδα

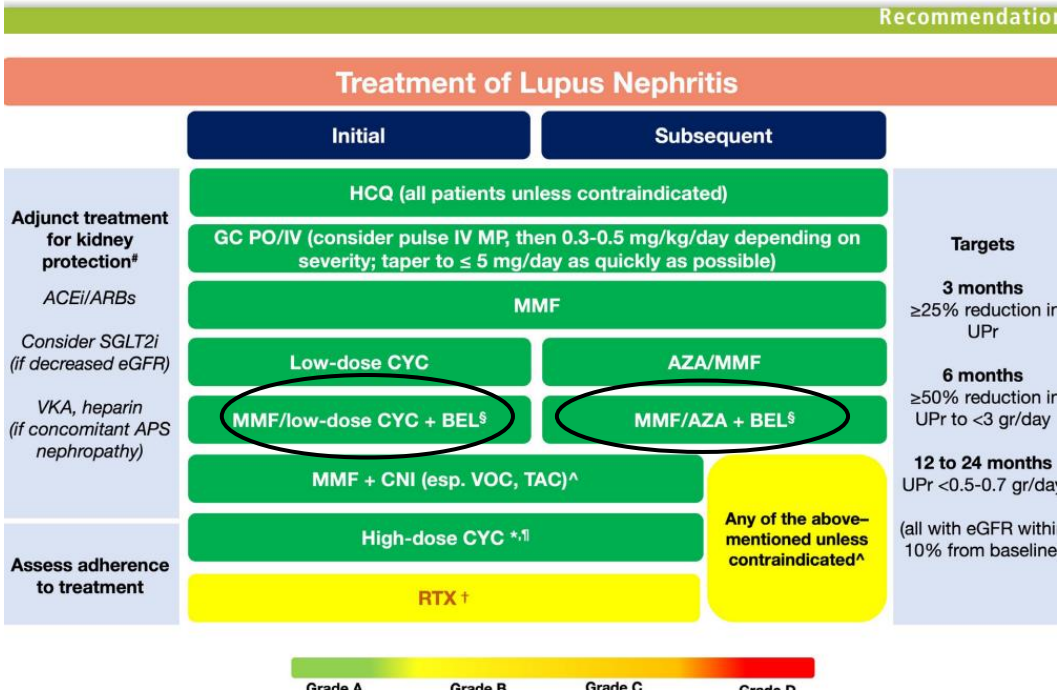
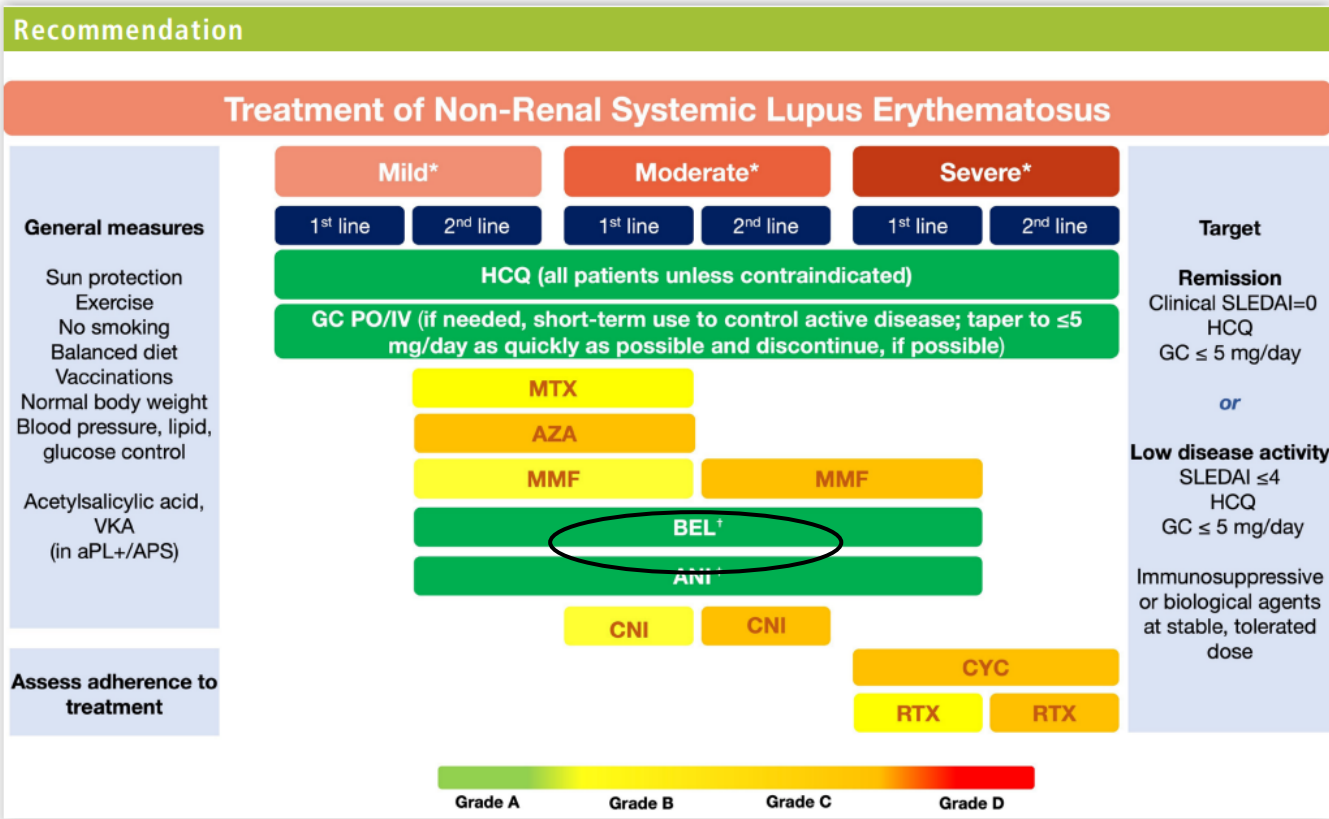

EULAR recommendations for the management of systemic lupus erythematosus: 2023 update

Antonis Fanouriakis ¹, Myrto Kostopoulou ¹, Jeanette Andersen, ² Martin Aringer ³, Laurent Arnaud ⁴, Sang-Cheol Bae ⁵, John Boletis, ⁶ Ian N Bruce, ⁷ Ricard Cervera, ⁸ Andrea Doria ⁹, Thomas Dörner ¹⁰, Richard A Furie ¹¹, Dafna D Gladman ¹², Frederic A Houssiau ¹³

Fanouriakis A, et al. *Ann Rheum Dis* 2023;0:1–15. doi:10.1136/ard-2023-224762

Πρόσφατες θεραπευτικές συστάσεις της EULAR

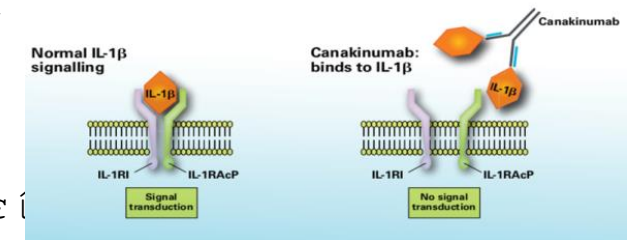

Θεραπεία 1^{ης} γραμμής κολχικίνη

(Αποτελεσματικότητα: 90–95%)

Θεραπεία 2^{ης} γραμμής: Αναστολείς της IL-1 :

- Ανθεκτικότητα στην κολχικίνη : ≥ 1 επεισόδιο/μην υπό την υψηλότερη ανεκτή δόση κολχικίνης, για ≥ 6 μήνες, επιβεβαιωμένη καλή συμμόρφωση
- Σημαντική υποκλινική φλεγμονή , $\uparrow$ κίνδυνος αμυλοείδωσης
- Δυσανοχή στην κολχικίνη
- Οικογενειακό ιστορικό AA αμυλοείδωσης

Αγγειίτιδες σε παιδιατρικούς ασθενείς- Επίπτωση Διαφορές μεταξύ παιδιών και ενηλίκων

50 περιπτώσεις ετησίως /100.000 παιδιά<17 ετών

50% αυτών:Henoch-Schonlein πορφύρα

25%: Νόσος Kawasaki

Δεν προσβάλλουν τα παιδιά:

Η γιγαντοκυτταρική αρτηρίτιδα και η
κρυσφαιριναιμική αγγειίτιδα

Στα παιδιά: Βαρύτερη η κλινική έκφραση και η πορεία
στις ANCA σχετιζόμενες αγγειίτιδες

Ηπιότερη η HSP απ'ότι στους ενήλικες

Αναθεωρημένη ταξινόμηση πρωτοπαθών αγγειιτίδων

- 1. Αγγειίτιδες μεγάλου μεγέθους αγγείων (Αορτή & μεγάλοι κλάδοι της)**
(Chapel-Hill 2012)
Αρτηρίτιδα Takayasu
Γιγαντοκυτταρική αρτηρίτιδα
- 2. Αγγειίτιδες μεσαίου μεγέθους αγγείων (σπλαγχνικές αρτηρίες & κλάδοι)**
Συστηματική οζώδης πολυαρτηρίτιδα- Δερματική οζώδης πολυαρτηρίτιδα
Νόσος Kawasaki
- 3. Αγγειίτιδες μικρού μεγέθους αγγείων**
ANCA-σχετιζόμενες αγγειίτιδες
Μικροσκοπική πολυαγγειίτιδα
Κοκκιωμάτωση με πολυαγγειίτιδα (Κοκκιωμάτωση Wegener)
Ηωσινοφιλική Κοκκιωμάτωση με πολυαγγειίτιδα (Churg-Strauss)
Αγγειίτιδες από ανοσοσυμπλέγματα
Νόσος αντισωμάτων έναντι βασικής μεμβράνης (Σύνδρομο Goodpasture)
Κρυσφαιρινική Αγγειίτιδα
IgA Αγγειίτιδα (Henoch-Schonlein πορφύρα)
Κνιδωτική Αγγειίτιδα με χαμηλό συμπλήρωμα (anti C

ANCA-σχετιζόμενες αγγειίτιδες (AAV)

Θεραπεία:

1. Θεραπεία εφόδου (ΘΕ)
2. Στεροειδή pulses με Κυκλοφωσφαμίδη: 6-10 IV 500-1000 mg /m² [max 1,2 g] / δόση κάθε 3-4 εβδ

ιδιαίτερα για "pulmonary renal syndrome"

3. Θεραπεία συντήρησης (ΘΣ) Αζαθειοπρίνη, MMF ή MTX ή RTX με πρεδνιζολόνη
4. Rituximab ή anti-TNF: επί αθροιστικής τοξικότητας κυκλοφωσφαμίδη ή/και στεροειδών (υποτροπή ή μη απειλούσα τη ζωή νόσο-ΘΕ ή ΘΣ-)
5. Πλασμαφαίρεση: σε επιλεγμένες ασθενείς
  - Αντιαιμοπεταλιακή δόση ασπιρίνης (1-5 mg / kg / ημέρα)
  - Κοτριμοξαζόλη ως χημειοπροφύλαξη

RHEUMATOLOGY

Rheumatology 2019;58:656-671
doi:10.1093/rheumatology/key322
Advance Access publication 7 December 2018

Original article

European consensus-based recommendations for the diagnosis and treatment of rare paediatric vasculitides – the SHARE initiative

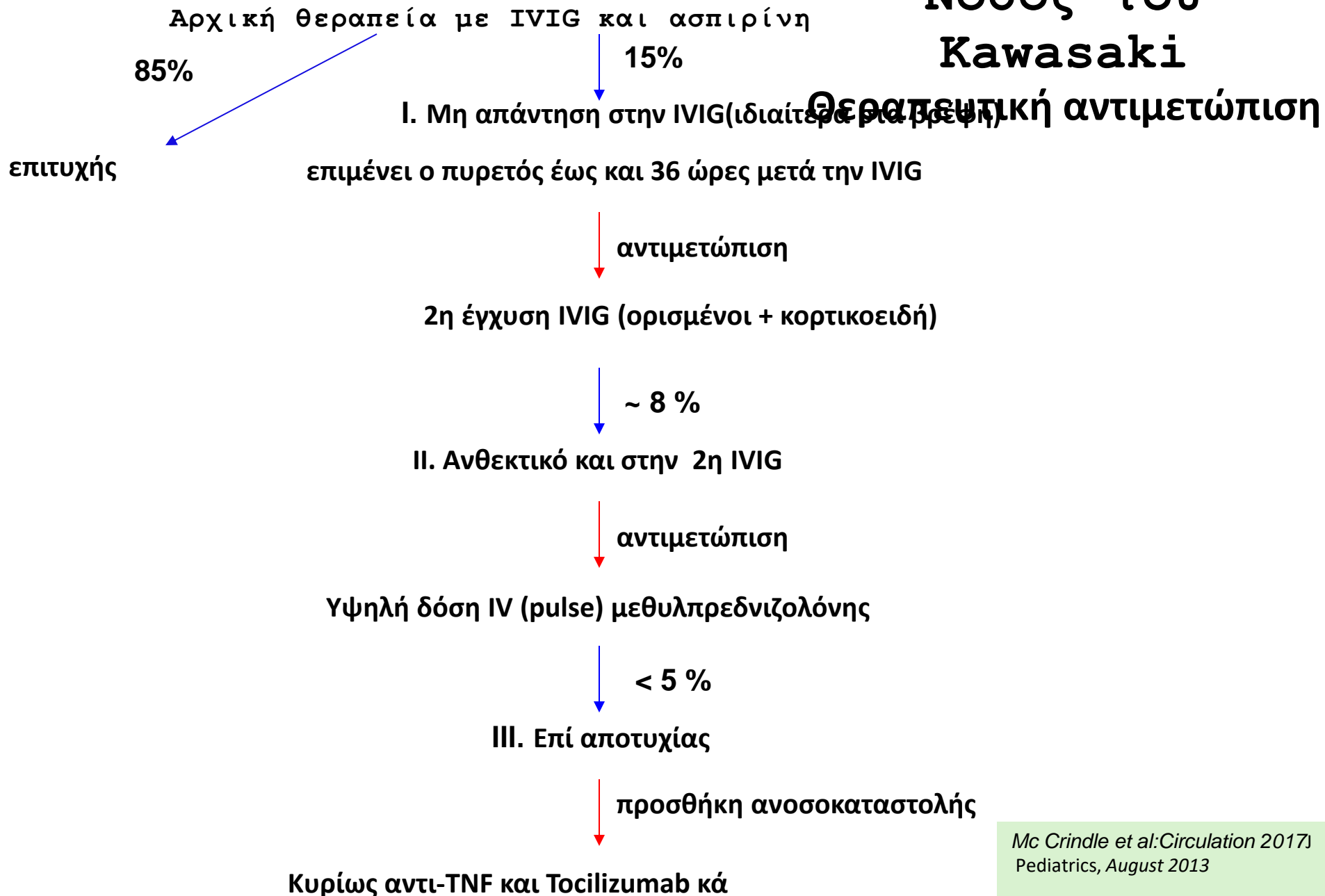
Nienke de Graeff^{1,*}, Noortje Groot^{1,2,3,*}, Paul Brogan⁴, Seza Ozen⁵, Tadej Avcin⁶, Brigitte Bader-Meunier⁷, Pavla Dolezalova⁸, Brian M. Feldman⁹, Isabelle Kone-Paut¹⁰, Pekka Lahdenne¹¹, Stephen D. Marks⁴, Liza McCann³, Clarissa Pilkington⁴, Angelo Ravelli¹², Annet van Royen¹, Yosef Uziel¹³, Bas Vastert¹, Nico Wulffraat¹, Sylvia Kamphuis² and Michael W. Beresford^{1,3,14}

EULAR recommendations for the management of ANCA-associated vasculitis: 2022 update

Bernhard Hellmich¹, Beatriz Sanchez-Alamo², Jan H Schirmer³, Alvis Berti^{4,5}, Daniel Blockmans⁶, Maria C Cid⁷, Julia U Holle⁸, Nicole Hollinger¹, Omer Karadag⁹, Andreas Kronbichler^{10,11}, Mark A Little¹², Raashid A Luqmani¹³, Alfred Mahr¹⁴, Peter A Merkel¹⁵, Aladdin J Mohammad^{11,16}, Sara Monti^{17,18}, Chetan B Mukhtyar¹⁹, Jacek Musial²⁰, Fiona Price-Kuehne¹¹, Mårten Segelmark²¹, Y K Onno Teng²², Benjamin Terrier²³, Gunnar Tomasson^{24,25}, Augusto Vaglio²⁶, Dimitrios Vassilopoulos²⁷, Peter Verhoeven²⁸, David Jayne¹¹

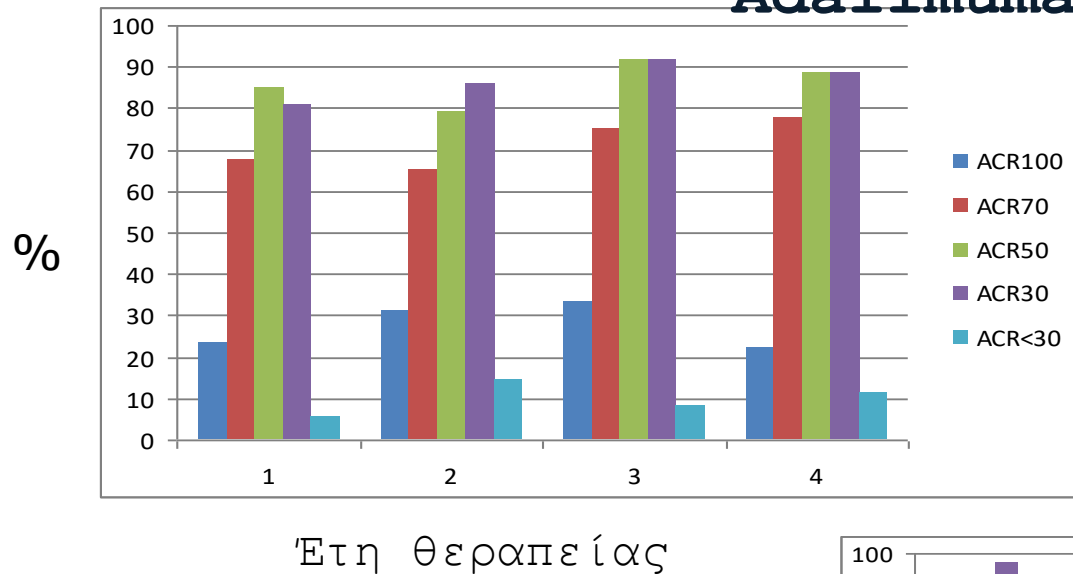
Hellmich B, et al. *Ann Rheum Dis* 2023;0:1–18. doi:10.1136/ard-2022-223764

Νόσος του Kawasaki

Mc Crindle et al: *Circulation* 2017
Pediatrics, August 2013

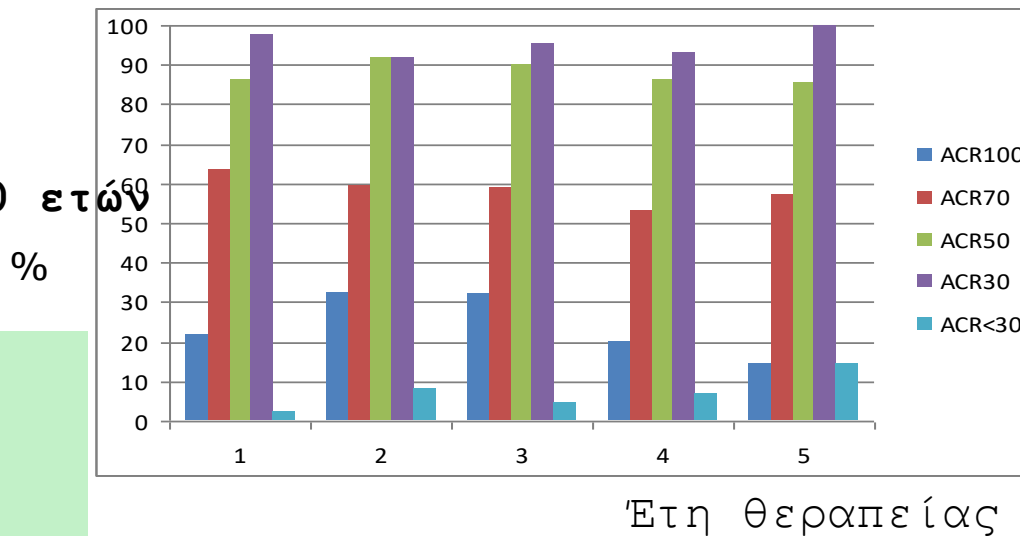
Αποτελεσματικότητα αντι-TNF: Etanercept & Adalimumab

Adalimumab: 39
ασθενείς, ΜΗ: 12 ετών

Etanercept: 44 ασθενείς, ΜΗ: 10 ετών

≥ 50% βελτίωση νόσου
στην 5ετία
> 80 % των ασθενών

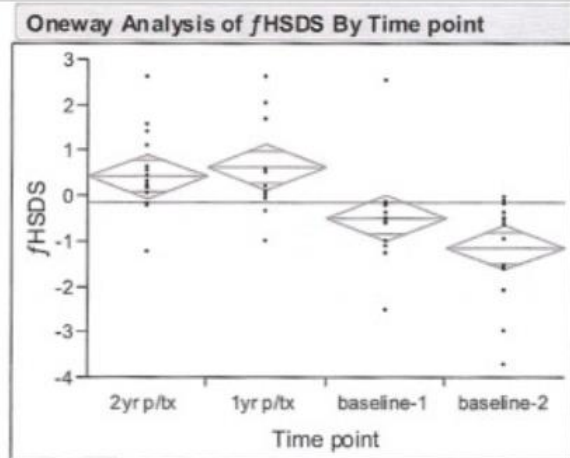

Η επίδραση της διευκολυντικής χορήγησης Etanercept στην αύξηση ασθενών με Νεανική Ιδιοπαθή Αρθρίτιδα

Παιδιατρική Βορείου Ελλάδος

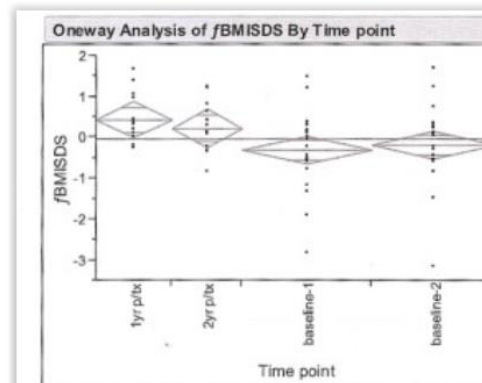
Μ. Τραχανά, Π. Τριανταφύλλου, Α. Βράκα, Ε. Καϊταλίδου, Π. Πρατσίδου-Γκέρτση

Τόμος 24 • Τεύχος 1 • 2012

Time point=Στιγμιότυπο
 1yr p/tx=1ος χρόνος μετά τη θεραπεία
 2yr p/tx= 2ος χρόνος μετά τη θεραπεία
 baseline-1= 1ος χρόνος πριν τη θεραπεία
 baseline-2= 2ος χρόνος πριν τη θεραπεία

Εικ 1. Παρακολούθηση του ρυθμού αύξησης του ύψους μετά από 2 χρόνια θεραπείας με Etanercept

Time point=Στιγμιότυπο
 1yr p/tx=1ος χρόνος μετά τη θεραπεία
 2yr p/tx= 2ος χρόνος μετά τη θεραπεία
 baseline-1= 1ος χρόνος πριν τη θεραπεία
 baseline-2= 2ος χρόνος πριν τη θεραπεία

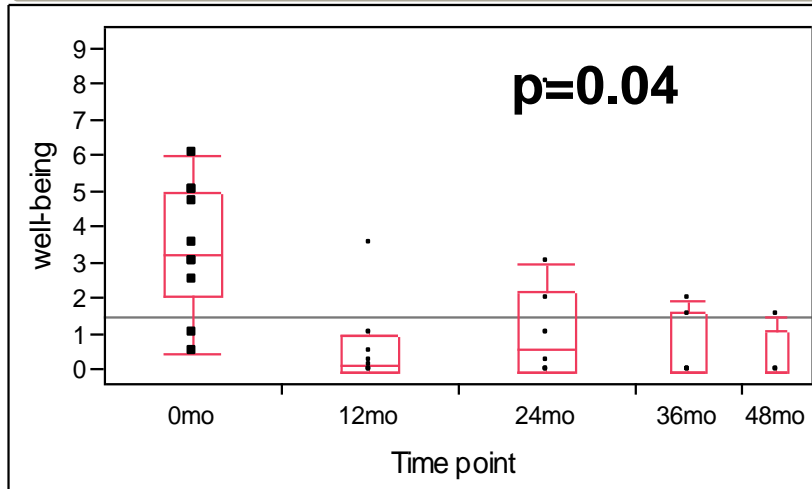
Εικ 2. Παρακολούθηση του ρυθμού αύξησης του δείκτη μάζας σώματος μετά από 2 χρόνια θεραπείας με Etanercept

ΜΗ: 6,7 ετών

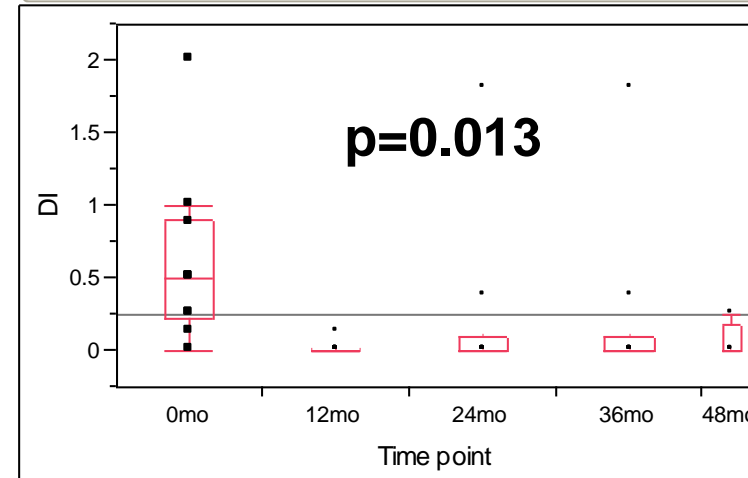
Ανάκτηση ρυθμού αύξησης και σταθεροποίηση >1° χρόνο χορήγησης

Συσχέτιση ευεξίας & του δείκτη Σωματικής Λειτουργικότητας με τη θεραπεία των αντι-TNF (100 ασθενείς ΠΑΡΚΑ)

Oneway Analysis of well-being By Time point

Oneway Analysis of DI By Time point

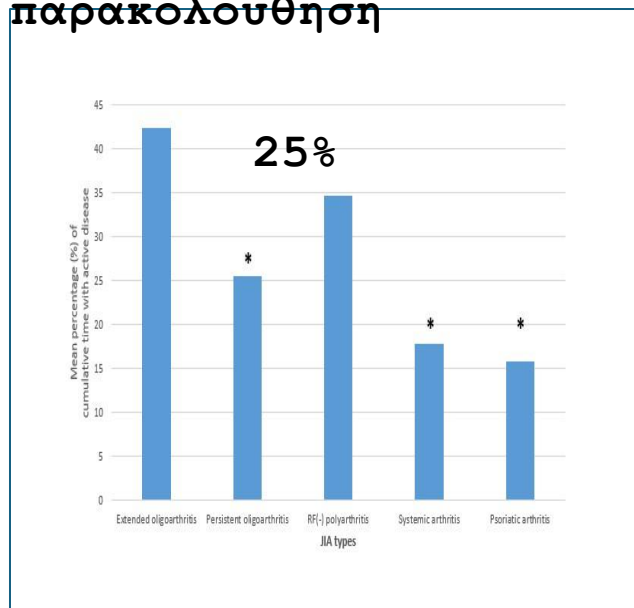

Θεαματική βελτίωση της ευεξίας & του Δείκτη Σωματ. Λειτουργικότητας (CHAQ) από τον 1^ο χρόνο χορήγησης των αντι-TNF

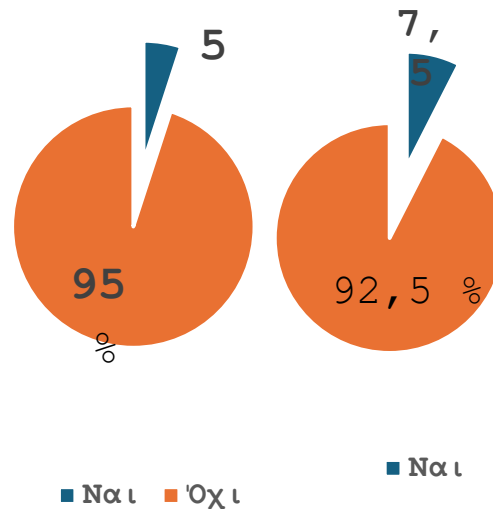
Εμπειρία ΠΑΡΚΑ στην εποχή των βιολογικών (2000-2014)

120 ασθ., παρακολούθηση ~ 8 χρόνια, ηλ. έναρξης νόσου 3,5 έτη, έναρξη βιολογικών < 6 ετών

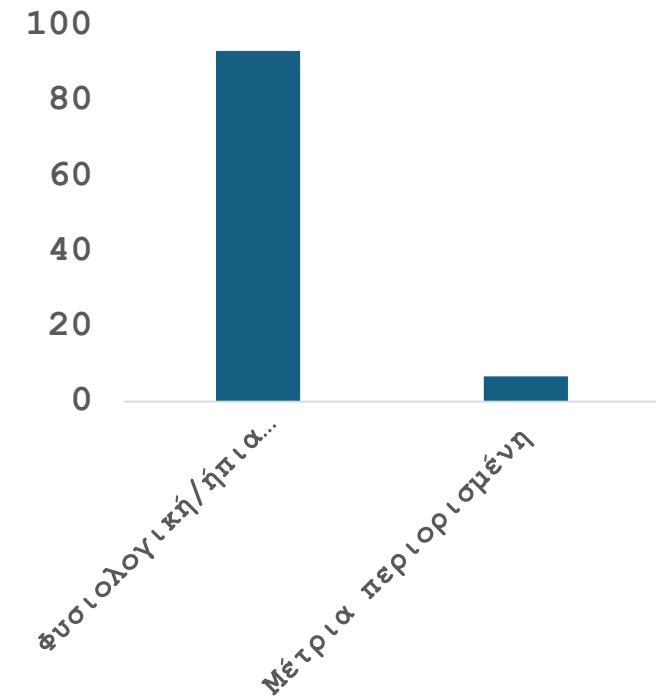
1. Διάστημα (%) ενεργού νόσου/ συνολική παρακολούθηση

βλάβης Αρθρικής & Εξωαρθρικής

3. Σωματική Λειτουργική Ικανότητα

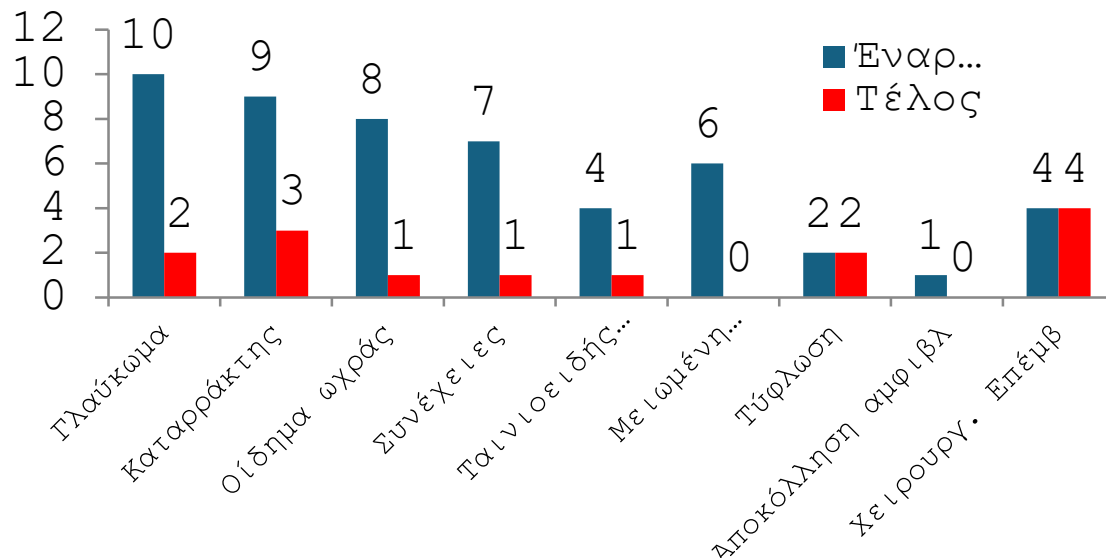
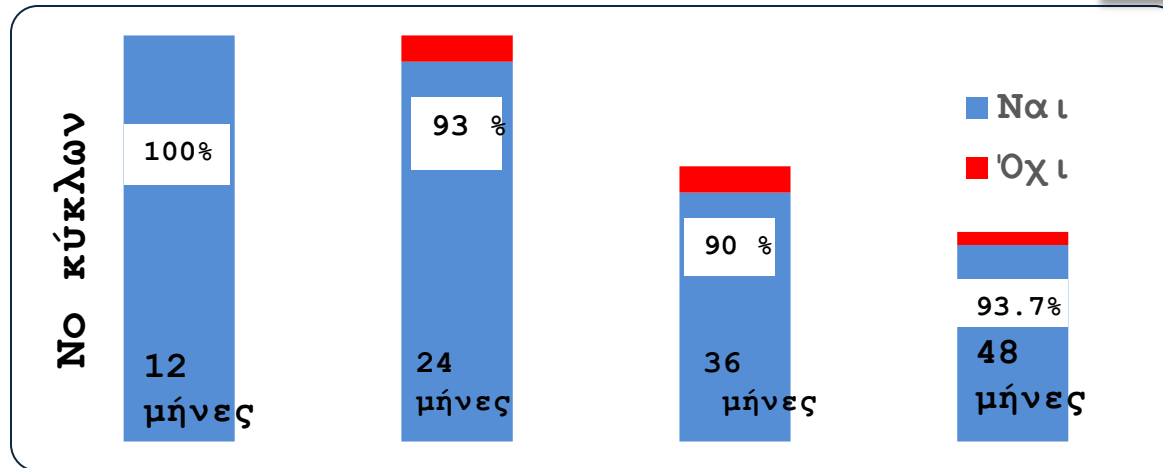

Μακροχρόνια ασφάλεια και αποτελεσματικότητα του Adalimumab σε παιδιατρικούς ασθενείς με ανθεκτική μη λοιμώδη ραγοειδίτιδα (ΜΛΡ)

Τραχανά Μ.1 *, Πρατσίδου-Γκέραση Π.1 *, Κούλαλη Ε. 2, Κοζέης Ν. 3, Τρανός Π. 3, Δούδου Α. 4, Ανδρούδη Σ 5.

Ανακοίνωση: 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οφθαλμικών Φλεγμονών και Λοιμώξεων, Θεσσαλονίκη 2-4/12/2016 (βραβείο καλύτερης προφορικής ανακοίνωσης)

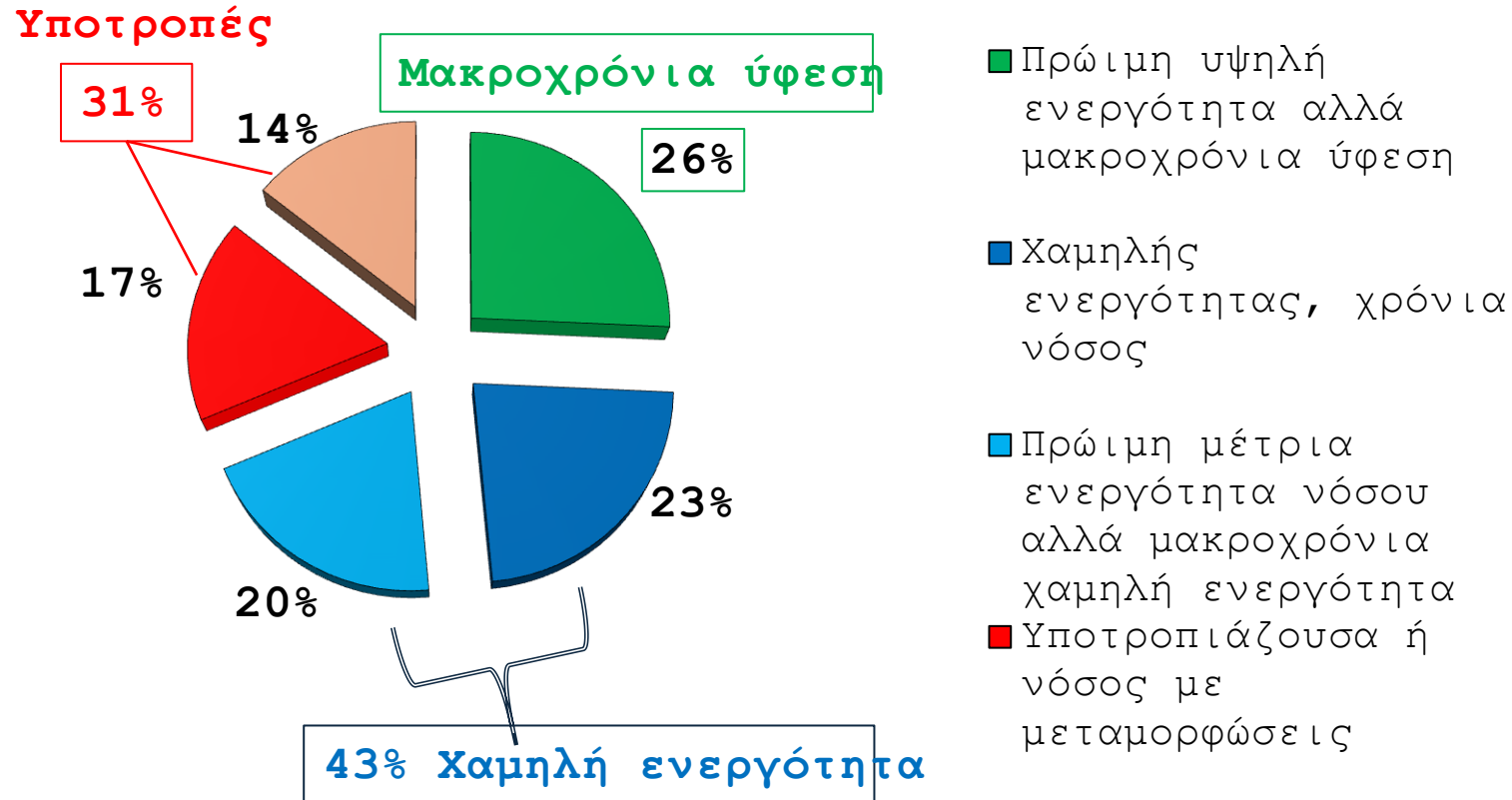
Εξωαρθρική φλεγμονή

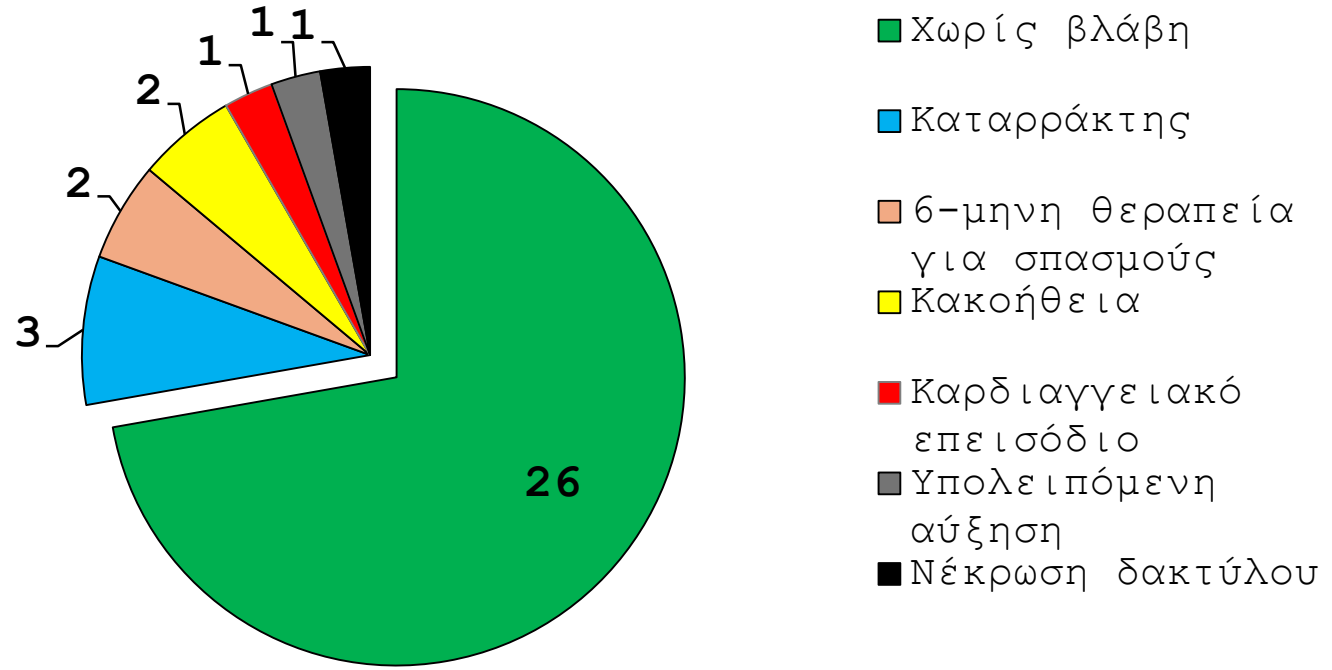
Χρόνος έκθεσης στο ADA: (3.37 έτη/ασθ)
Καταστολή της οφθαλμ. φλεγμονής στους 31 θεραπευτικούς κύκλους
Θεαματική βελτίωση επιπλοκών

Καμία ΑΕ ειδικού ενδιαφέροντος

Πορεία των ασθενών με ΝΣΕΛ στην πενταετία, σύμφωνα με την ενεργότητα νόσου (ΠΑΡΚΑ)

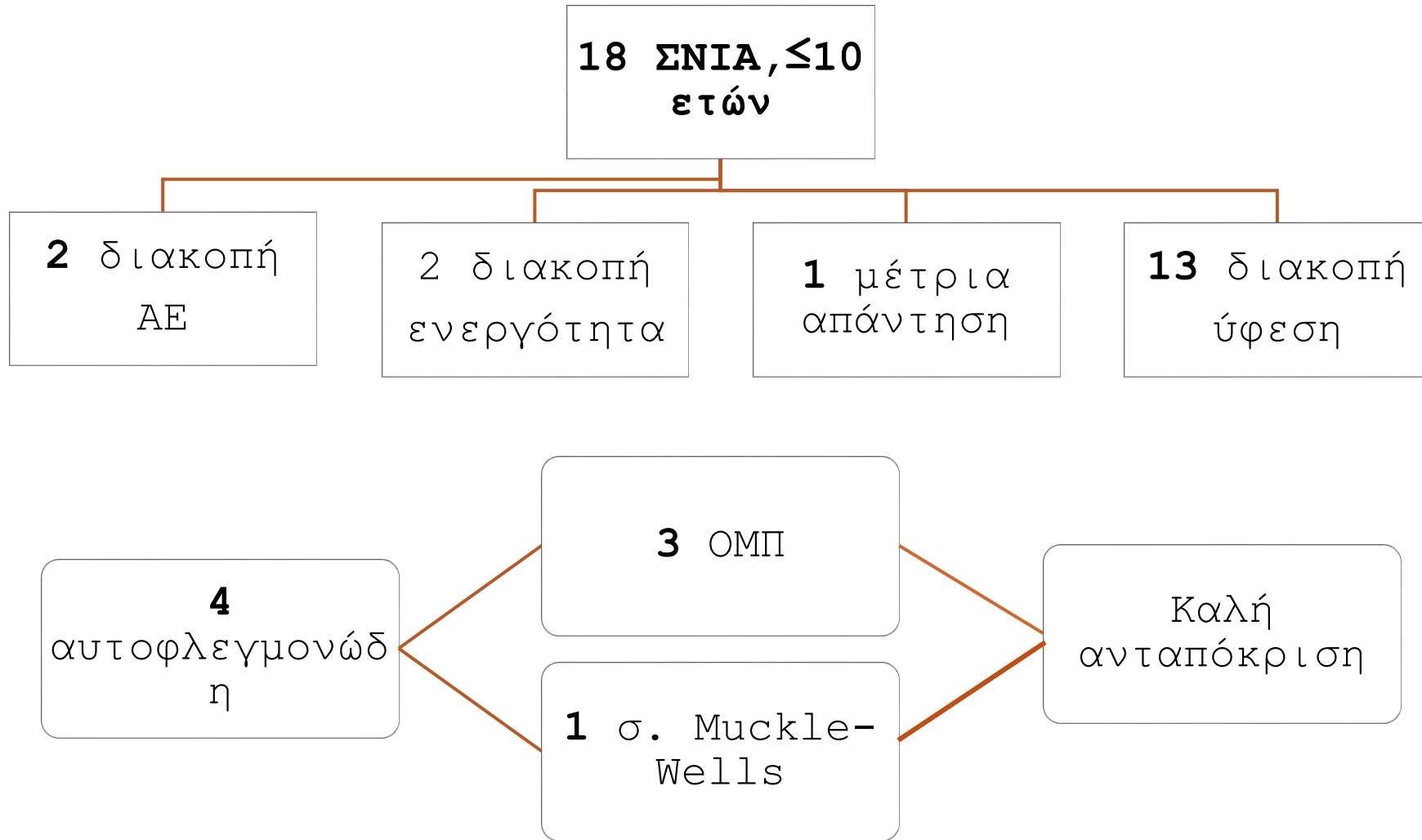

Σπάνια είναι η ανάπτυξη βλαβών στην πορεία του ΝΣΕΛ

ΠΑΡΚΑ:
Σε 35 ασθενείς με ΝΣΕΛ: βλάβες διαπιστώθηκαν μόνο σε 9 (24%),
(ένας είχε 2 βλάβες)

Πορεία ασθενών ΠΑΡΚΑ υπό Canakinumab

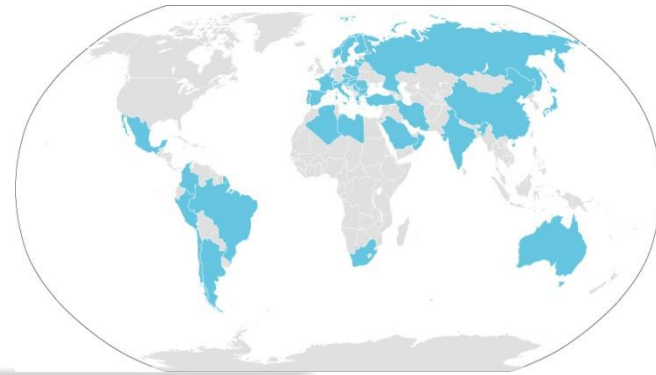

ΣΝΙΑ: Συστηματική Νεανική Ιδιοπαθής Αρθρίτιδα

ΟΜΠ: Οικογενής Μεσογειακός Πυρετός

Ασφάλεια βιολογικών παραγόντων: Φαρμακοεπαγρύπνηση...

PHARMACOVIGILANCE IN JUVENILE IDIOPATHIC ARTHRITIS PATIENTS
TREATED WITH BIOLOGIC AGENTS AND/OR METHOTREXATE. CONSOLIDATED
BASELINE CHARACTERISTICS OF MORE THAN 15,000 PATIENTS FROM
PHARMACHILD AND MULTIPLE NATIONAL REGISTRIES.

JoostSwart*¹, Gabriella Giancane*², Gerd Horneff³, Bo Magnusson⁴, Michael Hofer⁵, Ekaterina Alexeeva⁶, Violeta Panaviene⁷, Pierre Quartier⁸, Jordi Anton⁹, Susan Nielsen¹⁰, Fabrizio De Benedetti¹¹, Sylvia Kamphuis¹², Valda Staņēviča¹³, **Maria Trachana¹⁴**, Constantin Ailioaie¹⁵, Elena Tsitsami¹⁶, Alessandro Consolaro¹⁷, Francesca Bovis², Francesca Bagnasco², Angela Pistorio¹⁸, Alberto Martini¹⁹, Nico Wulffraat¹, Nicolino Ruperto² for the PaediatricRheumatology International Trials Organisation (PRINTO) and BIKER.

200 ασθενείς

Δεδομένα από αρχεία φαρμακοεπαγρύπνισης Pharmachild

Συμβάντα ειδικού ενδιαφέροντος	Pharmachild N=2022
Λοιμώξεις	1523 (75,3%)
Σοβαρές ειδικές λοιμώξεις (EBV, CMV, Herpes zoster, ευκαιριακές)	399 (19,7%)
Φυματίωση	41 (2,1%)
Αντιδράσεις εγχύσεων	218 (10,8%)
Ουδετεροπενία	107 (5,3%)
Σ. ενεργοποίησης μακροφάγων	75 (3,7%)
Φλεγμονώδης Νόσος του Εντέρου	21 (1,1%)
Σ. παρόμοιο με ΣΕΛ	4 (0,2%)
Σ. απομυελίνωσης	1 (0,05%)

Προβληματισμοί στη χρήση βιολογικών παραγόντων...

1. Διάρκεια χορήγησης...

Απόσυρση των αντι-TNFs από συνδυασμένη θεραπεία:

↑ κίνδυνο υποτροπής από απομάκρυνση πρώτα των αντι-TNFs

Chang CY. Arthritis Care & Research 2015

1/3 ασθενών με πολυαρθρική NIA & μακροχρόνια ύφεση μετά τη διακοπή των αντι-TNFs υποτροπή στους 8 μήνες

Lovell DJ et al. Arthr Rheumat 2018

1451 ασθενείς με NIA:
19% διέκοψε βιολογική θεραπεία λόγω ύφεσης (μέση διάρκεια αγωγής 2.2 έτη)
54% ξανάρχισε θεραπεία (84% συνέχισε με ίδιο βιολ.)

Lianne Kearsley-Fleet et al: Rheumatology 2023

Προβληματισμοί στη χρήση βιολογικών παραγόντων...

2. Ανοσογονικότητα

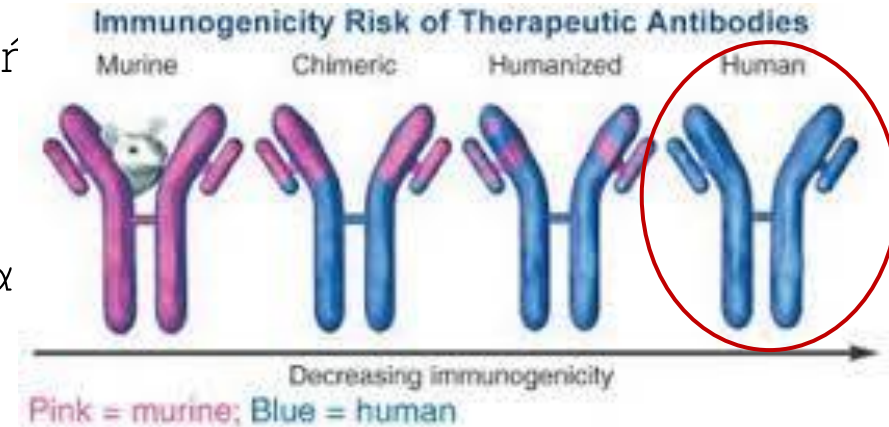
Ανοσιακή απόκριση του ξενιστή με παραγωγή αντισωμάτων...

✓ που συνδέονται με το φάρμακο και επιταχύνουν την απομάκρυνσή του

✓ με πιθανότητα αλλεργικών

Ελαχιστοποίηση της ανοσογονικότητας με τη χρήση

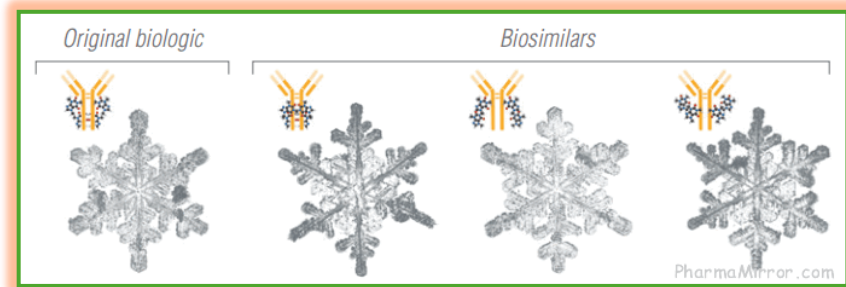
Μεθοτρεξάτης

Schellekens H. Nat Rev Drug Discov 2002

Προβληματισμοί στη χρήση βιολογικών παραγόντων...

3. Biosimilars/βιο- ομοειδή

- Αντιγραμμένη έκδοση πρωτότυπου καινοτόμου (με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας) βιο-φαρμάκου μετά τη λήξη της «πατέντας»

- Συνκοίσιμη (comparability) ποιότητα, ασφάλεια,

**Οικονομικά πρόσφορες θεραπείες σε
παιδιατρικούς ασθενείς**

Περισσότεροι ασθενείς με πρόσβαση στη θεραπεία

- Ωστόσο...πιο πολύπλοκη και ετερογενής δουριά ως προς πρωτότυπο φάρμακο (↑ ανοσογονία) *Chamberlain P. Bioanalysis 2013*

Συμπεράσματα

Νέες στοχευμένες θεραπείες (Βιολογικοί παράγοντες...):

Έχουν θέση στην καθιερωμένη κλινική πρακτική ...σε

έμπειρα χέρια,

για την σωστή επιλογή, στη κατάλληλη στιγμή

✓ Άλλαξαν την πορεία και έκβαση των αυτοάνοσων

/αυτοφλεγμονωδών & συνέβαλλαν στη βελτίωση της

ποιότητας ζωής

Ωστόσο απαιτείται...

Επαγρύπνιση παιδιάτρων & παιδορευματολόγων για την

διαχρονική παρακολούθηση της ασφάλειας αυτών των

Σας ευχαριστώ πολύ!